

ARTclips

1. Hoe worden kunstenaars beroemd?
2. Kunnen kunstenaars van kunst leven?
3. Waarom is kunst zo duur?
4. Kan een video kunst zijn?

ARTclips gebruiken in de les?

De ARTclips zijn korte video's over kunst speciaal ontwikkeld voor de bovenbouw van het VMBO. In elke ARTclip staat een vraag van jongeren over kunst centraal.

ARTclips is een initiatief van Museum Boijmans Van Beuningen in samenwerking met Museum de Pont, Stedelijk Museum Amsterdam en de NTR. De clips zijn ideaal materiaal voor de (kunst)les en/of voorbereiding op een museumbezoek. Er zijn in totaal 12 ARTclips beschikbaar, per museum telkens vier clips. Om antwoorden te vinden op de vraag, worden in elke clip werken uit de collectie van dat betreffende museum behandeld.

De vragen gaan ook in op aspecten en begrippen die van belang zijn bij de examentermen. De ARTclips zijn in de klas te bekijken, via

www.arttube.nl/nl/onderwijs/voortgezet_onderwijs

Bij elke ARTclips is lesmateriaal beschikbaar met uitleg en lessuggesties voor inbedding, verbreding en verdieping. De clips en het materiaal sluiten aan bij de einddoelen en examentermen van de Kunstvakken (inclusief CKV) op het VMBO. Leerlingen:

- 1. oriënteren zich op het belang van kunst en cultuur in de maatschappij**
- 2. oriënteren zich op mogelijke beroepen**
- 3. passen de vereiste basisvaardigheden van samenwerken, informatie verwerven/verwerken en communiceren toe**
- 4. leren diverse beeldende aspecten benoemen en toe te lichten**
- 5. kunnen naar aanleiding van een probleemstelling beeldend werk maken en op het eigen werk reflecteren**

6. kunnen in beeldend werk van anderen de functionaliteit, de aspecten van de voorstelling, de vormgeving en de culturele en/of kunsthistorische context benoemen en toelichten

7. leren reflecteren op kunst van anderen en kunnen verbanden leggen met hun eigen werk

8. verzamelen materiaal voor het kunstdossier en reflecteren aan de hand daarvan op hun ervaringen, interpretaties en waarderingen

9. kunnen naar aanleiding van dit materiaal deelnemen aan een culturele activiteit (bezoek museum)

Bij iedere vraag worden bepaalde begrippen uit de eindexamensyllabus uitgelicht en in hun context toegelicht.

Per clip volgt nu een korte beschrijving van de inhoud, achtergrondinformatie bij de kunstwerken die in de clips aan bod komen en lessuggesties voor in de klas.

1 Hoe worden kunstenaars beroemd?

\ Korte beschrijving clip \

In deze clip onderzoekt presentator Maurice hoe kunstenaars beroemd worden. Eerst komt Rembrandt aan bod: in zijn eigen tijd al heel bekend, en in onze tijd wereldberoemd. Vervolgens bekijken jongeren Luca, Lateesha en Daphne een werk van een anonieme meester: was deze kunstenaar beroemd? Waarom kennen we zijn naam niet meer?

Met kenner Hoo Man Chan bekijkt hij een schilderij van Salvador Dalí, een kunstenaar die heel bewust omging met hoe hij zichzelf presenteerde en in de spotlight zette. Maurice vraagt galeriehouder Floor Wullems hoe een kunstenaar beroemd kan worden. Met kunstenaar Joep van Lieshout praat hij over het belang voor een kunstenaar om beroemd te zijn: het is niet belangrijk maar het helpt wel. Aan kunstenaarsduo Luna Maurer en Roel Wouters (Studio Moniker) vraagt Maurice of ze beroemd zijn, en hoe dat komt. Met kunststudenten Sarah, Koen en Megan droomt Maurice over de toekomst. Conclusie: beroemd zijn hangt af van een heleboel dingen: de tijd waarin je leeft, je netwerk, hoe je jezelf in de markt zet, en je talent.

Kunstwerken die aan bod komen

Rembrandt van Rijn, *Aletta Adriaensdochter*, 1639

Anoniem, *Norfolk Triptiek*, 1415-1420

Salvador Dalí, *Impressions d'Afrique*, 1938

Rembrandt van Rijn, *Aletta Adriaensdochter*, 1639

Rembrandt was in zijn eigen tijd al een heel beroemd kunstenaar. Hij was een meester in het spelen met licht en donker en kon de werkelijkheid prachtig weergeven. In eerste instantie heel precies, als een foto, maar later ook wat grover, met brede penseelstreken en de verf dik opgebracht. Gezichtsuitdrukkingen en emoties legde hij erg mooi en knap vast. Hij maakte schilderijen, maar ook tekeningen en etsen. Er zijn nog zo'n 650 schilderijen bekend, zo'n 300 etsen en 1500 tot 2000 tekeningen.

Iedereen wilde een portret van zichzelf van de hand van de beroemde Rembrandt. In 1639 schilderde hij het portret van Aletta Adriaensdochter. Zij was de dochter van een Dordtse lakenkoopman en burgemeester. Ze trouwde in 1611 met Elias Trip. Door dit huwelijk kwam ze in de Amsterdamse familie van wapenkooplieden en hoorde daarmee tot de elite van Holland.

<http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/vdv-64>

Anoniem, *Norfolk Triptiek*, 1415-1420

Het werk is een drieluik gemaakt van hout, bedekt met bladgoud en schilderijen van diverse heiligen. Het paneel is een van de vroegst bewaard gebleven voorbeelden van de Nederlandse schilderkunst. Het werk is gemaakt in de omgeving van Luik, rond 1415. Wie het precies gemaakt is, weten we niet. In de tijd dat het gemaakt werd, was dat ook niet heel belangrijk. Het was voornamelijk van belang dat de maker zijn ambacht, zijn werk goed deed. Zijn naam deed er niet zo toe.

[http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/2466-\(ok\)](http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/2466-(ok))

Salvador Dalí, *Impressions d'Afrique*, 1938

Als klein kind was Dalí er al van overtuigd dat hij beroemd zou worden. En dat werd hij ook. In zijn kunst wilde hij dromen, fantasie en het onderbewustzijn laten zien. Hij noemde zijn schilderijen 'handgeschilderde droomfoto's'. Vaak een vervreemdende wereld met dorre landschappen en vreemde figuren. De werken brengen de toeschouwer in verwarring, omdat ze zo precies zijn geschilderd, dat het ook net foto's lijken. Maar wát je ziet kan in het echt niet. Dalí wordt ook wel een *surrealist* genoemd. Op dit schilderij zit de kunstenaar achter een doek op een schildersezel. Er zijn allemaal elementen samen geplaatst waarvan de combinatie op zich al wat verwarrend is. Rechtsboven scènes uit een toneelstuk, linksboven grotten, die tegelijkertijd ook de ogen van zijn vrouw en muze Gala zijn. Dit laatste is een dubbelbeeld (iets dat tegelijkertijd twee dingen voorstelt), zoals Dalí die wel meer toepaste in zijn werk. De titel van het schilderij komt van een absurdistisch toneelstuk van Raymond Roussel uit 1910. Dalí is zelf nooit in Afrika geweest. Het landschap is geïnspireerd op de omgeving van zijn woonplaats Port Lligat.

Dalí speelde heel bewust met zijn roem en imago. Hij droeg een grote snor en opmerkelijke kleding. Een beetje de Lady Gaga van de kunst in zijn tijd. Door zijn bijzondere schilderijen en vreemde voorkomen werd hij wereldberoemd.

\ Begrippen syllabus examen \

De volgende begrippen uit de syllabus komen aan bod:

ets
 paneel
 schilderij
 portret
 ambachtelijk
 religieus
 verf
 naar de fantasie
 landschap
 stijl/ kunststroming
 surrealistisch
 vervreemdend
 licht/ donker
 imago

\ Lessuggesties \

Benodigheden:

Materialen voor het maken van een collage, plek om 'wall of fame' in te richten

Duur:

1 a 2 uren

Sluit aan bij de volgende doelen:

3, 4, 6 7, 8, 9

*** Stel eerst de vraag die in de clip centraal staat klassikaal: hoe worden kunstenaars beroemd? Help de leerlingen eventueel op gang: hoe gebeurt dat bij popsterren of sporters? Is dat misschien anders bij kunstenaars, of zou dat overeen komen?**

*** Bekijk vervolgens de clip met de klas op het digibord.**

*** Bespreek de clip na: kennen de leerlingen de genoemde kunstenaars? Waarom was/ is Rembrandt zo beroemd, en waarom Dalí? (*reproductievragen*) Vinden de leerlingen het terecht dat de kunstenaars zo beroemd zijn? (*mening*) Kennen ze nog andere heel beroemde kunstenaars? Inventariseer hiervan de namen. (*toepassing*)**

*** Vervolgens wordt de klas in groepjes verdeeld. Ieder groepje krijgt een andere kunstenaar toegewezen (of kiest er zelf een). Uitgangspunt hierbij kan het lijstje namen zijn dat geïnventariseerd was.**

\ Suggesties voor kunstenaars \

Vincent van Gogh

(tijdens zijn leven een onbegrepen en onbeminde kunstenaar, maar nu wereldberoemd)

\ voorbeeld in de collectie van Boijmans: [http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/2608-\(mk\)](http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/2608-(mk))

Jeff Koons

(een kunstenaar die heel bewust met zijn imago speelt)

\ voorbeeld in de collectie van Boijmans: [http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/brl-2011-40-\(mk\)](http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/brl-2011-40-(mk))

Maurizio Cattelan

(een kunstenaar die beroemd werd om zijn choquerende kunstwerken)

\ voorbeeld in de collectie van Boijmans: [http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/brl-2002-01-\(mk\)](http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/brl-2002-01-(mk))

Anonieme meester

(zoals veel Middeleeuwse kunstenaars is de naam van deze kunstenaar niet meer bekend, omdat kunst in die tijd meer een ambacht was)

\ voorbeeld in de collectie van Boijmans: [http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/2466-\(ok\)](http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/2466-(ok))

Peter Paul Rubens

(tijdens zijn leven en nu nog steeds wereldberoemd. Was hofschilder van diverse hertogen en regenten en had een

groot atelier met veel leerlingen);

\ voorbeeld in de collectie van Boijmans: <http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/vdv-70>

Elk groepje doet vervolgens onderzoek naar de kunstenaar die zij kozen. Centraal in het onderzoek staan de vragen: hoe werd hij beroemd? Hoe kreeg hij dat voor elkaar, wat speelde daarbij een rol? Waarom is de kunstenaar beroemd? Is er één kunstwerk dat iedereen kent?

Als extra kan het groepje een parallel leggen met een beroemdheid uit een andere hoek, een zanger, een acteur of sporter bijvoorbeeld. Kunnen ze iemand bedenken bij wie de roem hetzelfde verliep/ verloopt? (*onderzoek, verdieping*)

* Het onderzoek verwerkt elk groepje in een korte presentatie, waarmee ze hun bevindingen terugkoppelen aan de rest van klas.

Alternatief: de leerlingen verwerken hun bevindingen in een collage. Met deze collages kan in de klas een 'wall of fame' worden ingericht.

Presentatie en/ of collage kunnen dienen als materiaal voor het kunstdossier. (*toepassing, reflectie*)

\ Tips \

Meer zien over...

... Rembrandt en de Gouden Eeuw? Zie:

Welkom in de Gouden Eeuw, uitzending over kunst (<http://goudeneeuw.ntr.nl/glossy/#/overzicht/kunst/>)

Canonclip Rembrandt:

[http://www.entoen.nu/rembrandt/beeld-en-geluid/canonclip-rembrandt-\(voortgezet-onderwijs\)#beeld](http://www.entoen.nu/rembrandt/beeld-en-geluid/canonclip-rembrandt-(voortgezet-onderwijs)#beeld)

http://www.arttube.nl/nl/video/Boijmans/Rembrandt_Titus

http://www.arttube.nl/nl/video/Boijmans/Rembrandt_ja

... het Norfolk Triptiek? Zie:

http://www.arttube.nl/nl/Boijmans/Norfolk_triptiek

... Salvador Dalí? Zie:

http://www.arttube.nl/nl/video/Boijmans/Dali_Rotterdam

Benieuwd of iedereen dan zomaar kunstenaar kan worden? Bekijk dan ook de ARTclip *Kan iedereen kunstenaar worden?*

2 Kunnen kunstenaars van kunst leven?

\ *Korte beschrijving clip* \

In deze clip onderzoekt presentator Maurice of kunstenaars van hun werk kunnen leven. En hoe zit dat met beroemde kunstenaars? Met jongeren Luca, Lateesha en Daphne bekijkt hij een kunstwerk van Vincent van Gogh, die nu wereldberoemd is maar tijdens zijn leven niet begrepen werd en in armoede leefde. Maar er waren ook kunstenaars die tijdens hun leven wel goed verdienen, zoals Hans Makart, die overigens nu juist weer een beetje vergeten is. Kenner Hoo Man Chan vertelt hoe dat komt.

Met kunststudenten Koen, Pim, Megan en Anne praat Maurice over hun toekomstbeeld. Galeriehouders Floor Wullems en Juliette Jongma vertellen over hoe het zit bij de kunstenaars die exposeren in hun galerieën, en de rol die galeriehouders hierin kunnen hebben.

Kunstwerken die aan bod komen

Vincent Van Gogh, *Portret van Armand Roulin*, 1888

Hans Makart, *Abundantia*, 1870

Vincent Van Gogh, *Portret van Armand Roulin*, 1888

Vincent van Gogh was de zoon van een pastoor en predikte zelf ook een tijdje. Na zijn ontslag als prediker in een arme mijnstreek in België wilde hij in 1880 kunstenaar worden. Vanaf die tijd verbleef Van Gogh op verschillende plekken in Nederland. Zijn schilderijen uit deze tijd zijn donker en laten het zware boerenleven zien. In 1886 vertrok Van Gogh naar Parijs waar zijn broer Theo een galerie had. Zijn kennismaking met onder anderen de kunstenaars Toulouse-Lautrec, Seurat en Gauguin had grote invloed op zijn werk. Zijn kleurgebruik werd lichter en hij gebruikte grovere penseelstreken die hij als streepjes op het doek zette. In 1888 vertrok Van Gogh naar het zuiden van Frankrijk, naar Arles, waar de bevriende schilder Gauguin hem later zou volgen. Hier werd Van Goghs psychische gezondheid slechter, wat er onder andere voor zorgde dat hij een stuk van zijn eigen oor afsneed. In 1890 stierf hij. Hij liet ongeveer 1250 schilderijen na en 1000 aquarellen, tekeningen en schetsen. Ook is er nog een uitvoerige briefwisseling met zijn broer Theo bewaard gebleven.

Toen Van Gogh in Arles verbleef, raakte hij bevriend met de postbode Joseph Roulin. Hij portretteerde de hele familie: de postbode, diens vrouw, hun babydochter en ook de zoon, die hier te zien is. De 17 jarige Armand is met zijn vlassige snorretje en droefgeestige blik een echte adolescent.

[http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/2608-\(mk\)](http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/2608-(mk))

Hans Makart, *Abundantia*, 1870

Abundantia is Latijn voor overvloed, veel van alles. Op dit schilderij wordt Overvloed uitgebeeld door een vrouw. Dit wordt ook wel een allegorie genoemd. Al bij de oude Romeinen is de overvloed een godin, een vrouw, die verschijnt als de Aarde of de Zee schatten aan de mens geeft. Op dit schilderij gaat het om de schatten van de Aarde: graan, maïs, fruit enzovoort.

Makart maakte dit enorme schilderij voor de eetzaal van een stadspaleis in Wenen. Hij schilderde zijn werk voor mensen die rijk waren, die het konden betalen. Vaak ontwierp en maakte hij voor hen ook hele interieurs. Makart werd zelf ook steenrijk en ontzettend beroemd. Maar in onze tijd is hij inmiddels min of meer vergeten.

[http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/brl-2011-19-\(mk\)](http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/brl-2011-19-(mk))

\ Begrippen syllabus examen \

\ Lessuggesties \

De volgende begrippen uit de syllabus komen aan bod:

opdracht
status
elite
figuratie
schilderen
olieverf
portret
schilderij
attribuut

Benodigheden:

Stellingen

Duur:

1 lesuur

Sluit aan bij de volgende doelen:

1, 2, 3, 6, 7, 8, 9

*** Stel eerst de vraag die in de clip centraal staat klassikaal: kunnen kunstenaars van hun kunst leven? Wat denken de leerlingen? Vraag door: wat of wie bepaalt of een kunstenaar veel verdient met zijn kunst? Wat zou van invloed kunnen zijn?**

*** Bekijk vervolgens de clip met de klas op het digibord.**

*** Bespreek de clip na: kennen de leerlingen de genoemde kunstenaars? Waarom is Van Gogh zo beroemd en is zijn kunst veel geld waard, maar eerst niet? En waarom is dat bij Hans Makart juist precies andersom? (*reproductievragen*)**

Van welk van de kunstenaars zou je zelf wel een werk thuis willen hebben? En zou je er veel geld voor willen betalen (*als je dat had*)? (*meningsvorming*)

*** Speel vervolgens een stellingenspel. De klas wordt in twee groepen verdeeld en gaat met elkaar in discussie over een aantal stellingen. Let wel: de ene groep is het eens met de stelling, de andere groep juist niet (*ook al hebben de leerlingen een andere mening dan dat de groep 'moet hebben', ze houden zich aan de mening van de groep waar ze in zitten*). De docent zelf of één van de leerlingen wordt aangewezen als gespreksleider. Na het voorlezen van een stelling overleggen de groepen eerst onderling en bespreken samen een aantal argumenten voor of juist tegen de stelling, afhankelijk van de rol die ze zijn toebedeeld. Na een tijdje wisselen de rollen om: de groep die vóór was, wordt nu tegen, en andersom. Ook wordt er een jury aangewezen, die beoordeelt welke groep zich het beste in het debat staande houdt (let op deelname leerlingen, argumenten, relevantie, enz).**

Mogelijke stellingen:

1. Het is raar dat sommige kunstenaars zoveel verdienen en anderen juist bijna niets. Er moet door de overheid een soort richtlijn voor kunstenaarslonen worden bepaald.
2. Als een kunstenaar arm is, is dat zijn/ haar eigen pakkie an. Verdient hij/ zij niets, dan moet hij/ zij een ander beroep kiezen.
3. De meeste kunstenaars die veel verdienen hebben gewoon geluk gehad.
4. De waarde van kunst moet bepaald worden door de markt: wat mensen er voor willen geven, bepaalt de prijs
5. Kunstenaars moeten net als iedereen per uur betaald krijgen. Hoe langer iemand aan een kunstwerk werkt, hoe meer hij/ zij er voor betaald krijgt.

Na afloop bepaalt de jury welke groep het debat wint.

Als materiaal voor het kunstdossier kan elke leerling één van de stellingen kiezen en daarover een kort betoog schrijven: waarom is hij/ zij het ermee eens is (of niet), en daarbij goed beargumenteerd waarom. (***Inzicht, meningsvorming, verdieping, reflectie***)

**\ Tips **

Bij het portret door Van Gogh werd een liedje geschreven, zie:

http://www.arttube.nl/nl/video/Boijmans/Myrthe_van_de_Weetering

Canonclip Van Gogh: [http://www.entoen.nu/vincentvangogh/beeld-en-geluid/canonclip-vincent-van-gogh-\(voortgezet-onderwijs\)#beeld](http://www.entoen.nu/vincentvangogh/beeld-en-geluid/canonclip-vincent-van-gogh-(voortgezet-onderwijs)#beeld)

Meer over Van Gogh: <http://teleblik.nl/media/1212717>

Over Hans Makart: <http://www.arttube.nl/nl/Boijmans/Abundantia>

Benieuwd of iedereen dan zomaar kunstenaar kan worden? Bekijk dan ook de ARTclip ***Kan iedereen kunstenaar worden?***

3 Waarom is sommige kunst zo duur?

\ Korte beschrijving clip \

In deze clip onderzoekt presentator Maurice waarom sommige kunstwerken voor waanzinnig veel geld worden verkocht. In het museum bekijkt hij met jongeren Luca, Lateesha en Daphne zo'n duur kunstwerk, *Baroque Egg* van Jeff Koons. Hoeveel zou dit werk hebben gekost? Met kenner Hoo Man Chan praat hij over een kostbare nautilusbeker uit de 17de eeuw. Waarde kan te maken hebben met de materialen waarvan het gemaakt is, hoe oud iets is, of hoe veel werk er in zit. Kunstenaar Joep van Lieshout vertelt dat kunst ook duur is om te maken: er zit veel werk in, en niet alles wat je maakt is goed genoeg om te verkopen. Kunstenaarsduo Luna Maurer en Roel Wouters (Studio Moniker) en kunstenaar Tim Breukers vinden de meeste kunst juist helemaal niet duur. In de galerie van Floor Wullems gaat Maurice op zoek naar het duurste kunstwerk dat daar op dat moment is. Dit blijkt een werk van Karel Appel te zijn: het werk is duur doordat de kunstenaar niet meer leeft, zijn werk bevindt zich in belangrijke collecties en zijn werk is van groot belang voor de kunstgeschiedenis geweest.

Kunstwerken die aan bod komen

Jeff Koons, Baroque Egg with Bow (orange/magenta), 1994-2008, Collectie Bert Kreuk, 2011

Onbekende maker(s), Nautilusbeker, ca 1590

Jeff Koons, Baroque Egg with Bow (orange/magenta), 1994-2008,

Collectie Bert Kreuk, 2011

Sommige hedendaagse kunstenaars maken het er een sport van om kunstwerken te maken die heel gewild worden en zo heel veel geld waard zijn. Via de media proberen ze iedereen enthousiast te krijgen voor hun kunst. Hoe meer mensen de werken willen, des te duurder ze zijn.

Dit werk is van Jeff Koons, een beroemd kunstenaar. Hij maakte het heel knap met heel dure materialen. Dat zorgt er voor dat het één van de duurste hedendaagse kunstwerken in het museum is. Het museum mag het een tijdje lenen van een verzamelaar, die het werk 3 jaar geleden voor 6 miljoen euro kocht.

[http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/bri-2011-40-\(mk\)](http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/bri-2011-40-(mk))

Onbekende maker(s), *Nautilusbeker*, ca 1590

Deze beker is gemaakt van een nautiluschelp. De schelp is van een inktvis, de nautilus, die een uitwendig skelet heeft in de vorm van een schelp. De exotische schelp is vastgezet in een verguld zilveren houder met allemaal mythologische figuren als decoratie. De beker werd niet gebruikt, maar was om mee te pronken. De buitenkant van de schelp is gepolijst, zodat het parelmoer goed zichtbaar wordt en gaat glimmen.

De beker is een mooi voorbeeld van toegepaste kunst, gebruiksvoorwerpen die esthetisch zijn vormgegeven. De maker moest zijn ambacht goed beheersen; hoe beter, hoe mooier het werd. De beker is heel oud, zeldzaam en heel goed bewaard gebleven. Allemaal dingen die er voor zorgen dat het heel kostbaar is.

[http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/mbz-185-\(kn-v\)](http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/mbz-185-(kn-v))

De volgende begrippen uit de syllabus komen aan bod:

toegepaste kunst
ambachtelijk
mythologisch
gebruiksfunctie
sculptuur

Benodigheden:

materialen om een kunstwerk te maken

Duur:

2 lesuur

Sluit aan bij de volgende doelen:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

* Stel eerst de vraag die in de clip centraal staat klassikaal: waarom zijn sommige kunstwerken zo duur? Wat denken de leerlingen? Vraag door: wat of wie bepaalt of een kunstwerk veel geld waard is? Wat zou van invloed kunnen zijn?

* Bekijk vervolgens de clip met de klas op het digibord.

* Bespreek de clip na: kennen de leerlingen Jeff Koons? Weten ze wat toegepaste kunst is? Werden er aspecten genoemd die van invloed op de prijs kunnen zijn, waar de leerlingen nog niet aan gedacht hadden? (*reproductievragen*)
Waar zouden zij meer voor betalen, het ei of de schelp? Waarom? (*meningsvorming*)

* Vervolgens stapt de klas in de wereld van de oplichters en vervalsers. De hoge prijzen van kunst trekken ook oplichters aan. Een duur kunstwerk wil immers iedereen wel. De leerlingen kruipen in de huid van die oplichters. Ze gaan bijvoorbeeld

op internet zoek naar een heel duur kunstwerk (suggestie: bijvoorbeeld de werken die Maurice helemaal in het begin van de clip noemde, of het *Baroque Egg* van Jeff Koons) en proberen dit zo goed mogelijk na te maken. Welke materialen gebruikte de kunstenaar? Kan je het makkelijk op ware grootte namaken of moet het toch iets kleiner of juist groter? Is het makkelijk of valt het tegen?

Als iedereen zijn vervalsing af heeft worden deze in de klas nabesproken: is de vervalsing gelukt? Was het lastig te doen? Heeft dit proces iets veranderd in de manier waarop de leerlingen naar de waarde van dit kunstwerk kijken (bv: het was heel moeilijk na te maken, duurde heel lang, dus begrijp ik wel dat het veel geld waard is; of: makkelijk te doen, zo kan je er veel meer maken en dan hoeft die ene toch niet zoveel geld waard te zijn...?) (*doe-opdracht, praktische verwerking*)

Het kunstwerk kan worden toegevoegd aan het kunstdossier.

\ Tips \

Op **www.sothebys.com** staan bij 'auction' de eerstvolgende veilingen van de komende tijd. Bij elke veiling kan je bij 'browse catalogue' door de catalogus van de veiling bladeren. Bij elk object dat geveild gaat worden, staat een schatting van prijs vermeld. Leuk en interessant om eens te zien op welke waarde al die objecten worden geschat. Verrassend, of juist niet? (*reflectie*)

Video's over Jeff Koons:

http://www.arttube.nl/nl/Boijmans/Koons_Baroque_Egg

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clippopup/20111214_jeffkoons01

Website van Jeff Koons:

<http://www.jeffkoons.com/>

Ook Museum Boijmans Van Beuningen kan zich om de tuin laten leiden door een goede vervalsing, zie : http://www.arttube.nl/nl/video/Boijmans/Van_Meegeren , over meestervervalser Han van Meegeren.

Benieuwd of kunstenaars van hun kunst kunnen leven? Bekijk dan ook de ARTclip

Kunnen kunstenaars van kunst leven?

4 Kan een video kunst zijn?

\ Korte beschrijving clip \

In deze clip onderzoekt presentator Maurice wanneer een video kunst kan worden genoemd. Met jongeren Luca, Lateesha en Daphne bekijkt hij een video van kunstenaar Pipilotti Rist en praat over wat dit nou tot kunst maakt. Deze vraag bespreekt hij ook met kenner Hoo Man Chan, maar dan met betrekking tot een werk van Jeroen Eisinga, *Springtime*, een video waarin de kunstenaar langzaam wordt bedolven onder de bijen. Galeriehouder Juliette Jongma laat nog een voorbeeld van videokunst zien, door Guido van der Werve. Kunststudenten Koen, Pim en Randy vertellen Maurice over de totstandkoming van hun video's.

Kunstwerken die aan bod komen

Pipilotti Rist, *Laat je haar neer*, 2009

Pipilotti Rist, *You Called Me Jacky*, 1990

Jeroen Eisinga, *Springtime*, 2010-2011

Pipilotti Rist, *Laat je haar neer*, 2009

Deze video maakte Rist in 1990. Tegen een achtergrond van verschillende bewegende beelden, waaronder voorbij glijdende landschappen (alsof je uit een raam van een rijdende trein naar buiten kijkt), vuur en het interieur van een trein, wordt een vrouw geprojecteerd die het nummer *You Called Me Jacky* playbackt. Soms vallen voor en achtergrond samen, met een bijzonder en wat vervreemdend resultaat; zoals het moment dat de vrouw (Pipilotti Rist zelf) voor een groot vuur op de achtergrond staat, alsof ze zelf midden in de vlammen is.

Naar een video kijk je heel anders dan naar een schilderij of beeld, alleen al omdat bij een video *tijd* heel belangrijk is; je kunt het niet in één oogopslag zien, maar de scene ontwikkelt gedurende de video. De video's van Rist zijn wel anders dan je normaal gesproken op Youtube ziet: veel close-up, verschillende perspectieven, felle kleuren: heel esthetisch en dromerig.

De video *You Called Me Jacky* is alle dagen op Youtube te bewonderen, maar zo nu en dan te zien in de installatie *Laat je haar neer*, in het entreegebied van Museum Boijmans Van Beuningen. Deze installatie werd in 2009 gemaakt. Het bestaat uit een gigantisch net dat boven een trapgat hangt. Je kunt er in klimmen en op kussentjes naar het scherm boven je gaan liggen kijken. Je laat hier de dagelijkse dingen even achter je, om je letterlijk zwevend in de lucht over te geven aan de videokunst. Rist wil graag dat mensen een museum als huiskamer ervaren waar je je op je gemak voelt en je lekker kunt ontspannen. Daarom: schoenen uit, liggen op de kussens, en kijken maar, net als thuis op de bank.

(Meer info over de installatie op

[**http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/bek-1810-\(mk\)**](http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/bek-1810-(mk)))

[**https://www.youtube.com/watch?v=AGoAPGSdxhM**](https://www.youtube.com/watch?v=AGoAPGSdxhM)

Jeroen Eisinga, *Springtime*, 2010-2011

Jeroen Eisinga maakt vooral korte films waarin hij een performance vastlegt, een kort 'optreden' waarbij taal vaak ondergeschikt is. Voor *Springtime* liet hij zich inspireren door *bee bearding*, een beproeving waarbij imkers zoveel mogelijk van hun eigen bijen op hun lichaam laten zitten. Voor deze film besprenkelde Eisinga zijn ontblote bovenlichaam met een stofje dat geurt naar de bijenkoningin, waardoor bijen naar hem toe worden getrokken. We zien de kunstenaar in *Springtime* doodstil aan een tafel zitten, terwijl hij steeds in de camera kijkt. De wand achter hem is bedolven onder de bijen en ook zijn lichaam verdwijnt stukje bij beetje onder de krioelende beesten. Het werk, waarin de kunstenaar zijn lot bijna twintig minuten zonder enige weerstand ondergaat, is een prachtig portret van overgave en lijden.

<http://collectie.boijmans.nl/nl/collection/stad-fi-10>

\ *Begrippen syllabus examen* \

De volgende begrippen uit de syllabus komen aan bod:

toegepaste kunst
ambachtelijk
mythologisch
gebruiksfunctie
sculptuur

\ Lessuggesties \

Benodigheden:

telefoons of tablets met videocamera-functie

Duur:

2 lesuur

Sluit aan bij de volgende doelen:

3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

- * **Stel eerst de vraag die in de clip centraal staat klassikaal: kan een video kunst zijn? Wat denken de leerlingen? Vraag door: wat maakt een video wel of geen kunst? Zijn de filmpjes die de leerlingen zelf met hun telefoon nemen, kunst? Waarom wel of niet?**
- * **Bekijk vervolgens de clip met de klas op het digibord.**
- * **Bespreek de clip na: wat maakt volgens de clip de video's van Rist en Eisinga kunst? Wat is anders dan de video's die je over het algemeen op internet/ youtube ziet? (*reproductievragen*)
Wat vinden de leerlingen van de video's van Rist en Eisinga? Wat vinden zij er van dat deze video's kunst worden genoemd, en die van henzelf niet zo snel? (*meningsvorming*)**
- * **Vervolgens maken de leerlingen in de lijn van Rist of Eisinga een eigen video van 1 minuut. Eventueel kunnen ze zich ook laten inspireren door een video van een andere kunstenaar (bv in de collectie van Museum Boijmans Van Beuningen een video van Bruce Nauman of van Bas Jan Ader).**

De klas wordt verdeeld in groepjes. Elk groepje werkt eerst een scenario uit. Wat willen ze vertellen, laten zien? Wat is hun doel/ boodschap? Willen ze de toeschouwer een les leren? Wat kunnen ze in 1 minuut vertellen?

Vervolgens bepalen de leerlingen welke beeldelementen er het beste bij hun video passen. Kleur, of zwart wit? Felle kleuren of matte kleuren? Licht/ donker? Close-up of juist veraf? Personages, achtergrond, voorwerpen, plek? Enzovoort.

Dan nemen de leerlingen hun video op met telefoon of tablet. Het makkelijkste is als ze alles in één keer kunnen opnemen, dus niet hoeven te monteren.

Voor meer informatie over het zelf maken van een video, zie

<http://www.kennisnet.nl/kids/watnou/mediawijsheid/maken-tv-programma/>
of

<http://www.kennisnet.nl/themas/video/videos-maken/leerlingen-filmen/>

Voor een gratis online video-editing programma, zie bijvoorbeeld

<http://www.wevideo.com/>

Met de klas worden gezamenlijk alle video's bekeken en besproken. Wat vinden de klasgenoten? Is het 'verhaal' of boodschap duidelijk? Herkennen de andere leerlingen aspecten van de kunstenaars die eerder voorbij kwamen? (*verdieping, toepassing*)

Ter afsluiting wordt nog even terug geblikt naar het maakproces van de video: hoe vonden de leerlingen het bedenken, de voorbereiding en het maken van de video? Zijn ze tevreden? Wat zouden ze een volgende keer anders doen, of juist het zelfde? (*reflectie*)

De video kan worden toegevoegd aan het kunstdossier.

\ Tips \

Ter inspiratie andere artistieke 1-minuut-films kijken? Zie

<http://www.beeldengeluid.nl/one-minutes>

Meer zien over...

... Pipilotti Rist?

<http://www.pipilottirist.net/>

http://www.arttube.nl/nl/video/Boijmans/Rist_interview_Elixir

... Laat je haar neer?

http://www.arttube.nl/nl/video/Boijmans/Pipilotti_Rist

... Jeroen Eisinga?

<http://www.jeroeneisinga.com/>

... Videokunst?

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clippopup/20040421_videokunst01

http://www.arttube.nl/nl/video/Stedelijk/WTA_Hietbrink

Informatie

museum
boijmans van
beuningen

\ Mogelijkheden onderwijs naar aanleiding van ARTclips \

Museum Boijmans Van Beuningen biedt diverse mogelijkheden voor onderwijsgroepen om naar aanleiding van de ARTclips het museum te bezoeken. Enkele mogelijkheden op een rijtje:

***Museumles *Van Bosch tot Dalí*, een interactieve rondleiding langs de hoogtepunten van het museum, waaronder Rembrandt en Dalí. (Duur: 1 uur, met workshop 1,5 uur. Kosten per max 15 leerlingen 42,- zonder workshop, 76,- met workshop)**

***Museumles *Kunstonderdompeling*, een interactieve rondleiding langs de kunstwerken van het museum waar je in mag, zoals Pipilotti Rists *Laat je haar neer*. (Duur: 1 uur, 42,- per max 15 leerlingen)**

Rondleiding en workshop *Identiteit, i.s.m Digital Playground, over jezelf presenteren aan de buitenwereld. Hoe doen kunstenaars dat in de kunst en hoe doe jij dat bijvoorbeeld op internet? Na een korte rondleiding in het museum gaan leerlingen aan de slag met een eigen foto- of filmwerkstuk (Duur 3,5 uur, kosten 395,- excl. BTW, te boeken via reserveringen@digitalplayground.nl)

Heeft u specifieke vragen of wensen?

Laat het 't museum weten via educatie@boijmans.nl

Bezoekadres

Museumpark 18-20
3015 CX Rotterdam

Contact

T 010 44.19.400, in het weekend ook 010 44.19.475
E info@boijmans.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m zondag van 11.00 tot 17.00 uur

Het museum is gesloten op maandagen (behalve Paas- en Pinkstermaandag) en op Nieuwjaarsdag, Koningsdag en Eerste Kerstdag

Het museum sluit op Sinterklaasavond 5 december en Kerstavond 24 december en Oudejaarsdag 31 december om 16.00 uur.

Toegangsprijzen

Volwassenen	€ 12,50
Museumkaart	gratis
Tot 18 jaar, CJP	gratis